

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Občané o některých opatřeních v daňové a rozpočtové oblasti

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2011, v11-01</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>10. – 17. 1. 2011</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1035</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>EV.58, EV.59</i>
Zveřejněno dne:	<i>16. února 2011</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V rámci svého lednového šetření Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., položilo respondentům několik otázek, které zjišťovaly jejich postoje k některým opatřením v daňové a rozpočtové oblasti, jež vstoupily v platnost počátkem tohoto roku, a také zkoumalo postoje k desetiprocentnímu snížení objemu prostředků na platy u různých skupin zaměstnanců veřejného sektoru.

Tabulka 1: Postoj k některým opatřením platným od 1. 1. 2011¹ (%)

	rozhodně pro	spíše pro	spíše proti	rozhodně proti	neví
snížení státní podpory stavebního spoření	2	9	32	50	7
zavedení tzv. povodňové daně	6	25	27	32	10
snížení objemu prostředků na platy zam. veř. sféry	13	28	29	23	7
zdanění důchodů u pracujících důchodců	43	31	10	9	7
zvýšení spotřební daně u tabákových výrobků	31	28	19	16	6
zavedení tzv. solární daně	24	26	18	16	16
zrušení daňového osvobození příjmů z ekologických zdrojů energie	19	26	22	12	21

¹ Znění otázky: „Jste pro nebo proti následujícím opatřením, která platí od 1. ledna 2011? a) Snížení státní podpory stavebního spoření, b) zavedení tzv. povodňové daně, tedy snížení základní slevy na poplatníka o 100 Kč na měsíc, c) snížení objemu prostředků na platy zaměstnanců ve veřejném sektoru o 10 %, d) zdanění důchodů u pracujících důchodců, kteří mají příjmy vyšší než 70 000 Kč měsíčně, e) zvýšení spotřební daně u tabákových výrobků, f) zavedení tzv. solární daně, tedy srážkové daně jako odvodu z elektřiny vyrobené ze slunečního záření, g) zrušení daňového osvobození příjmů ze všech ekologických zdrojů energie.“

Pokud jde o některá opatření v oblasti daní a rozpočtu, jež vstoupila v platnost od nového roku, základní výsledky týkající se postojů české veřejnosti k nim zachycuje tabulka 1. Z údajů v ní vyplývá, že asi tříčtvrtinová většina (74 %) občanů souhlasí se zdaněním důchodů u pracujících důchodců, kteří mají příjmy vyšší než 70 000 Kč měsíčně, což naopak odmítla asi pětina (19 %) oslovených. Poměrně výrazná třipětinová (59 %) většina schvaluje i zvýšení spotřební daně u tabákových výrobků, zatímco proti tomuto kroku se v šetření vyjádřila zhruba třetina (35 %) oslovených. Spíše pro než proti příslušnému opatření se dotázaní vyslovovali i v případě zavedení tzv. solární daně, tedy srážkové daně jako odvodu z elektřiny vyrobené ze slunečního záření, (50 % pro, 34 % proti) a v případě zrušení daňového osvobození příjmů ze všech ekologických zdrojů energie (45 % pro, 34 % proti), kde se ovšem objevily poměrně vysoké podíly nerozhodných, kteří uvedli odpověď „nevím“. Naopak převážně proti se lidé vyjadřovali ke snížení objemu prostředků na platy zaměstnanců ve veřejném sektoru o 10 %, což podpořily dvě pětiny (41 %) respondentů, zatímco těsně nadpoloviční většina (52 %) s tím nesouhlasila, a k zavedení tzv. povodňové daně, tedy snížení základní slevy na poplatníka o 100 Kč na měsíc, což schválili přibližně tři lidé z deseti (31 %) proti třem pětinám (59 %) nesouhlasících. Jednoznačně s největším nesouhlasem se setkalo snížení státní podpory stavebního spoření, které odmítlo 82 % občanů a přibližně jen každý desátý člověk (11 %) s ním souhlasil.

Tabulka 2: Postoj ke snížení objemu prostředků na platy různých skupin zaměstnanců veřejného sektoru² (%)

	rozhodně pro	spíše pro	spíše proti	rozhodně proti	neví
hasiči	3	8	33	54	2
policisté	8	22	37	30	3
lékaři v nemocnicích	4	11	36	45	4
ostatní zdravotnický personál nemocnic	2	11	40	45	2
nepedagogičtí pracovníci ve školství	5	18	38	34	5
vojáci z povolání	18	36	23	14	9
úředníci ve veřejné správě	26	36	22	11	5
zaměstnanci veřejných muzeí, knihoven, divadel	11	25	36	19	9

V souvislosti s rozhodnutím o snížení objemu prostředků na platy zaměstnanců veřejného sektoru pak byla do šetření zařazena další otázka zaměřená na to, jak se občané staví k takovému snižování objemu peněz na platy ve vztahu k různým skupinám pracovníků veřejného sektoru (viz tabulku 2). Ukázalo se, že u většiny skupin zařazených do šetření převažuje nesouhlas se snížením objemu prostředků na platy, což koresponduje s obecným postojem k tomuto opatření zjištěnému u předchozí otázky, ale že se zde objevily i dvě poměrně výrazné výjimky, u kterých naopak převažoval souhlas s omezením objemu prostředků na platy. První takovou výjimkou jsou úředníci ve veřejné správě, u kterých souhlas se snížením objemu prostředků na platy vyjádřilo 62 % dotázaných proti třetině (33 %) zastávající opačné stanovisko, druhou výjimku pak tvoří vojáci z povolání, u kterých souhlas činil 54 % a nesouhlas 37 %. Naopak velmi silně

² Znění otázky: „Jste pro nebo proti, aby byl snížen objem prostředků na platy o 10 % u následujících skupin zaměstnanců ve veřejném sektoru? a) Hasiči, b) policisté, c) lékaři v nemocnicích, d) ostatní zdravotnický personál nemocnic, e) nepedagogičtí pracovníci ve školství (např. kuchařky, uklízečky apod.), f) vojáci z povolání, g) úředníci ve veřejné správě, h) zaměstnanci veřejných muzeí, knihoven, divadel.“

proti se občané v šetření vyjadřovali vůči snižování objemu prostředků na platy hasičů (proti 87 %, 54 % dokonce „rozhodně“, pro naopak jen 11 %), zdravotnického personálu v nemocnicích (85 % proti, 13 % pro) a nemocničních lékařů (81 % proti, 15 % pro). Méně výrazně, ale stále jednoznačně nesouhlas se snížením objemu prostředků na platy převažoval také u nepedagogických pracovníků ve školství (72 % proti, 23 % pro), u policistů (67 % proti, 30 % pro) a u zaměstnanců veřejných muzeí, knihoven, divadel a dalších podobných institucí (55 % proti, 36 % pro).

Podrobnější analýza ukázala, že lidé, kteří důvěřují vládě, většinou častěji podporují uvedená opatření. Statisticky významný rozdíl v tomto ohledu se neobjevil pouze v případě postojů ke zdanění důchodů u důchodců s měsíčním příjmem nad 70 tisíc korun a u snížení objemu prostředků na platy nemocničních lékařů, vojáků z povolání a úředníků veřejné správy. Celkem pochopitelně výrazně častější souhlas se snížením objemu prostředků na platy u všech jednotlivých skupin zaměstnanců ve veřejném sektoru dávali lidé, kteří toto snížení podporují v obecné rovině.

Kromě toho z šetření vyplynulo, že snížení státní podpory stavebního spoření častěji podporují absolventi vysokých škol, dotázaní s dobrou životní úrovní, podnikatelé se zaměstnanci, voliči TOP 09 a ti, kdo se hlásí k politické pravici. Proti se ve zvýšené míře vyjadřují lidé se středním vzděláním bez maturity, ti, kdo životní úroveň své domácnosti vnímají jako ani dobrou, ani špatnou, a řadoví úředníci nebo provozní pracovníci.

Pro zavedení tzv. povodňové daně, respektive snížení základní slevy na poplatníka o 100 Kč na měsíc, se častěji vyslovovali lidé s maturitním nebo vysokoškolským vzděláním, s dobrou životní úrovní, stoupenci ODS, TOP 09 či Věcí veřejných a dotázaní, kteří se na pravolevé politické škále řadí na pravici. Nesouhlas v tomto případě relativně častěji deklarovali lidé ve věku 30 až 44 let, vyučení bez maturity, dotázaní se špatnou životní úrovní, nezaměstnaní, řadoví úředníci či provozní pracovníci, lidé pracující v dělnických profesích, voliči ČSSD i KSČM a obecně ti, kdo se hlásí k levicové či středově levicové politické orientaci.

Souhlas se snížením objemu prostředků na platy zaměstnanců ve veřejném sektoru o 10 % ve zvýšené míře vyjadřovali respondenti označující životní úroveň své domácnosti jako dobrou, podnikatelé a živnostníci, příznivci TOP 09 a ti, kdo se na pravolevé politické škále sami zařazují napravo od středu. Nesouhlas byl v tomto případě častější mezi lidmi preferujícími ČSSD a těmi, kdo se hlásí k levici.

Zdanění důchodů u důchodců s měsíčním příjmem nad 70 tisíc korun mělo vyšší podporu mezi absolventy vysokých škol, vedoucími a vysoce kvalifikovanými odbornými pracovníky, nižšími odbornými pracovníky a příznivci Věcí veřejných. Proti se relativně častěji vyslovovali především lidé starší 60 let, důchodci a voliči KSČM, případně lidé, kteří se sami řadí na levý okraj pravolevé politické škály.

Zvýšení spotřební daně u tabákových výrobků mělo relativně silnější podporu mezi ženami, lidmi ve věku nad 60 let, dotázanými s maturitním nebo vysokoškolským vzděláním, těmi, kdo mají podle svého mínění dobrou životní úroveň, důchodci, vedoucími nebo vyššími i nižšími odbornými pracovníky a stoupenci TOP 09. Proti byli ve zvýšené míře muži, ti, kdo mají dokončeno nanejvýš jen základní vzdělání, dotázaní se špatnou životní úrovní, nezaměstnaní, nekvalifikovaní dělníci a ti, kteří nepreferují žádnou stranu a kteří by nevolili v eventuelních volbách do Poslanecké sněmovny, pokud by se tyto konaly v následujícím týdnu.

Podíl souhlasu se zavedením tzv. solární daně byl relativně vyšší mezi lidmi s maturitním nebo vysokoškolským vzděláním, dotázanými s dobrou životní úrovní, nižšími odbornými pracovníky, kvalifikovanými dělníky a příznivci Věcí veřejných. Zvýšený podíl nesouhlasu se v tomto případě u žádné statisticky významně zastoupené skupiny nevyskytl, když rozdíly v podílu souhlasu byly zde kompenzovány především na straně podílu odpovědí „nevím“.

Zrušení daňového osvobození u příjmů z ekologických zdrojů energie trochu více podporují absolventi středních škol s maturitou, dotázaní s dobrou životní úrovní, podnikatelé se zaměstnanci, voliči TOP 09 a lidé hlásící se k pravici. Nesouhlas ve zvýšené míře vyjadřovali zejména stoupenci Zelených, relativně vyšší podíl nesouhlasu se zde vyskytl také mezi dotázanými se špatnou životní úrovní.

Souhlas se snížením objemu prostředků na platy hasičů byl vyšší mezi dotázanými s dobrou životní úrovní, nižšími odbornými pracovníky, přívrženci ODS a těmi, kdo se řadí na pravolevé škále politické orientace k pravému středu. Proti tomu se naopak poněkud častěji než jiní stavěli lidé starší 60 let, ti, kdo životní úroveň své domácnosti vnímají jako ani dobrou, ani špatnou, a voliči ČSSD.

Pro snížení prostředků na platy policistů byli relativně častěji ti, kdo preferují ODS a hlásí se k pravici, svůj nesouhlas pak ve zvýšené míře vyjadřovali lidé starší 60 let, důchodci a příznivci ČSSD.

Se snížením objemu peněz na platy nemocničních lékařů poněkud více souhlasili kvalifikovaní dělníci a lidé se špatnou životní úrovní, proti byli relativně častěji absolventi vysokých škol.

Relativně vyšší podíl nesouhlasu s omezením prostředků na platy ostatního zdravotnického personálu v nemocnicích se objevil mezi dotázanými, kteří se hlásí k politickému středu.

V případě snížení objemu prostředků na platy nepedagogických pracovníků ve školství se souhlas relativně častěji vyskytoval u dotázaných s dobrou životní úrovní, nižších odborných pracovníků, stoupců ODS a lidí, kteří se na pravolevé škále politické orientace sami řadí napravo od středu. Silnější nesouhlas s tím naopak vyjadřovali dotázaní, kteří životní úroveň své domácnosti vnímají jako ani dobrou, ani špatnou, voliči ČSSD a ti, kdo se hlásí k levici.

U vojáků z povolání se vyšší podpora snížení objemu prostředků na platy objevila mezi nižšími odbornými pracovníky, naopak nesouhlas častěji vyjadřovali lidé preferující ČSSD.

Se snížením objemu prostředků na platy úředníků ve veřejné správě více souhlasili podnikatelé se zaměstnanci a příznivci TOP 09, nesouhlas ve zvýšené míře vyjadřovali zejména samotní řadoví úředníci a dále stoupenci ČSSD.

U snížení objemu prostředků na platy zaměstnanců veřejných muzeí, knihoven nebo divadel se vyšší podíl souhlasu vyskytl mezi respondenty se špatnou životní úrovní a mezi stoupenci ODS, proti tomu se naopak relativně častěji stavěli ti, kdo preferují ČSSD.